

२५१०

बुद्ध जयन्ती

स्वयम्भू विकास मण्डल
स्वयम्भू

स्वाँया पुन्ही

दुःखसिया च्वंपि मानवपिनिगु निम्ति सेवाय् थःत संकल्प यायेत स्वाँया पुन्ही नं कीत आन्धान याना च्वंगु दु । थवहे स्वाँया पुन्ही खुन्दु भगवान बुद्धया जन्म, बोधिज्ञान, व महापरिनिर्वाण प्राप्त जूगु खः ।

भगवान बुद्धं आज्ञा जुया विज्यागु दु कि आश्रव क्षीण मजूतले कीत धात्थेंयागु व पूर्णगु सुख प्राप्त ज्वी फैमखु, अले आश्रव (तृष्णा) दत्तले की जीवन-मरणया घःचाले हितु हिला च्वनेहे मालीतिनि ।

तथागतं कीत कना विज्यागु दु कि मानव मात्रया निम्ति निर्वाण दक्कसिवे महान उपलब्धि खः । निर्वाण प्राप्तिया अर्थ थःजोगु अवस्थाय् लाइगु खः गन जीवननं मदु मृत्यु नं मदु गन सकत्तां सकारात्मक जुयाच्वनी तर फुक्क शून्यताय् हे लीन जुया च्वनी ।

थव निर्वाण प्राप्तिया निम्ति दक्कसिवे न्हापां कीसं थव विश्व ब्रह्माण्डे छुं नं सत्य मखु धका सीकेमा, अले थन दुगु

न्यागुं परिवर्तनशील खः, परिवर्तन धैगु दुःखया चि खः ।
अले म्नीसं पञ्चशील पालन याना शुद्धगु जीवन हनेमा ।

- (१) सुइतं मस्यायेगु अर्थात् हिंसा मयायेगु
- (२) सुइगुं वस्तु खुया मकायेगु
- (३) परपुरुष वा परस्त्री गमन मयायेगु
- (४) मखुगु खँ मलहायेगु
- (५) ऐला ध्वँ त्वना थःगु स्मृति मस्यंकेगु

ध्व पवित्रगु न्यागू शील बुद्ध धर्मया सिद्धान्तया जग
खः । थुकिं म्नीत मनुष्य स्वभाव ह्यसीके फय्का बी । अनं म्नीसं
अष्टशीलया आवश्यकताया महत्व ध्वी । च्वेच्वंमु न्यागूशील
बाहेक उच्च आसने मद्यनेगु, म्ये प्याखँ इत्यादि पाखँ अलग
च्वनेगु अले विकाल भोजन मयायेगु । दशशील पालना
यायेवले तिसा इत्यादि मतीगु व घेवा इत्यादी मथीगु ।

बौद्ध दर्शनया मुख्य आधार चतुरार्य सत्यं म्नीत आर्य-
अष्टाङ्ग मार्ग ह्यसीका बी । आर्यअष्टाङ्ग मार्ग निर्वाण यागु लँयू
तयाबी । चतुरार्य सत्य प्यंगु व आर्यअष्टाङ्ग मार्ग च्यागू के
च्वयातयार्थे :—

- (१) दुःख दु,
- (२) दुःख पीडा कारक,
- (३) दुःख अन्त यायेफु व
- (४) दुःख मन्तकि निर्वाण प्राप्त उवी ।

आर्यअष्टाङ्ग मार्गः—

(१) सम्यक दृष्टि (२) सम्यक संकल्प (३) सम्यक वाचा, (४) सम्यक कर्मान्त, (५) सम्यक आजीव, (६) सम्यक व्यायाम, (७) सम्यक स्मृति व (८) सम्यक समाधि

थःवंशः द्वेष व तँ पिकायेगु व परस्परे शंका व अविश्वासं जाया च्वंगु थौकन्हे यागु संसारे भगवान बुद्धया शिक्षां जक विश्वशान्तिया जग तय्फै गुगु विश्वशान्ति प्राप्त यायेत संयुक्त राष्ट्रसंघ व संसारयापि राजनीतिज्ञत ब्वांय जुया च्वंगु दु ।

२५१० दँ न्ह्यो मीगु देश नेपाल अधिराज्यया पश्चिम भागे लुम्बिनी धैगु गामे भगवान बुद्धयागु जन्म थ्वहे वैशाख पुन्ही खुन्हु जूगु खः । अथ्य जूगुलिं नेपाल भगवान बुद्धया जन्मभूमिया रूपे विश्वया बौद्ध पिन्त तस्सकं पवित्र व श्रद्धेय तीर्थस्थल जू बोःगु खः ।

तर कान्तिपुर उपत्यका शाक्यमुनि तथागत विज्याग्गुलिखे कल्पन्ह्यो हे बौद्ध ज्वी धुंकूगु खः । शाक्यमुनि तथागत सप्त तथागतपिं मध्ये दके लिपायाह्य अर्थात् न्हेह्य ह्य खः । विपश्ची, शिषि, विश्वभू, क्रकुच्छन्द, कनक मुनि, काश्यप व शाक्यमुनिपिं फुक सप्त तथागतपिं थ्व कान्तिपुर विज्यागु दु धैगु खँय सकसियां विश्वास दु । न्यादो दँ न्हापा थ्व काठमाडौं उपत्यका नागहृदया नामं छगू पवित्रगू तथा विशाल सरोवर

स्वः गन विपश्ची बुद्धं ध्यानोच्च पर्वते च्वना प्पुगु पुसां दोब्बी
 हः दुगु छफो तफोगु पल्यस्वां व्हल अले थ्व पलेस्वांया द्धवी
 थःथमंहे ज्योति स्वरूप प्रकट जुल । थ्वहे ज्योति स्वरूप दर्शन
 यायेत सप्त तथागतपिं महाचीनं मञ्जूश्री बोधिसत्व नेपा
 विज्यात धका स्वयम्भू पुराणे उल्लेख जुया च्वंगु दु । अले
 मञ्जूश्री बोधिसत्वं थ्व नाग-हृद या दक्षिण पाखे च्वंगु दके
 चीजागु पहाड तद्ध्याना लः फुक्क पित व्हया थ्व उपत्यका मनु
 च्वनेत जीका विल । लीपा जुजु प्रचण्ड देवं वया कलियुगे थ्व
 ज्योति स्वरूप स्यनी धका चैत्य दयेका तोपुया विल । उबले
 निसें थ्व स्वयम्भू चैत्य विश्वयापिं बौद्ध तयेगु निम्ति अतिहे
 पवित्र जुया च्वंगु स्वः ।

स्वयम्भू विकाश मण्डलं २५१० बुद्ध जयन्ती स्वयम्भू
 चैत्यस्थाने बैशाख २२ गते सम्यक तथागतपिनिगु विशाल
 मूर्ति प्रदर्शन नाप नापं शील प्रार्थना, बुद्धपूजा, ज्ञानमाला
 भजन व बज्राचार्य पिनिगु व लामाजु पिनिगु पारम्परिक पद्धति
 अनुसार अति हे भः भः धाय्क पूजायाना न्याय्कीगु दु ।

नेपाले दकोसिवे पुलंगु चैत्य जूगुलिं नेपाया कुंकुलामं
 मनुत बैशाख पुन्ही खुन्हु थन बुद्धजयन्ती समारोहस भाग
 काय्त वै । कार्यक्रम सुथसिया ८ बजे प्रारम्भ ज्वी । निहच्छियंकं
 पूजा जुयाच्वनी । उकिं सकल उपासक उपासिकापिं दाजुकिजा
 तताकेहेपिन्त पुन्ही, खुन्हु-स्वांया पुन्ही खुन्हु बुद्ध जयन्ती भाग
 कयादिसं धका अनुरोध याना च्वंगु दु ।

सम्यक तथागतपिनिगु दना च्वंगु अति हे ऋः ऋः
 धाय्क तिसा वसतं छायापा तःगु मूर्ति प्रदर्शन संसारे गनं हे
 मदु । अले प्रागैतिहासिक कालनिसें कया २००८ साल तक
 जुया वंगु विभिन्न सम्यकया प्रतिनिधी स्वरूप वस्पोलपिं
 विज्याइगु जूगुलिं श्रद्धालु उपासक उपासिकापिसं दान यायेगु
 ज्वलं नं ज्वना मासा तस्सकं हे उत्तम ज्वी ।

अन्ते भगवान बुद्धया धर्मचक्र सदाँ हीकातयूत व ज्ञानया
 मत सदाँ थिकातेत गुहालीयाना दिसेँ धका समस्त जनतायात
 स्वयम्भू विकाश मण्डलं इनाप याना च्वंगु दु ।—अस्तु

सकल प्राणीपिं सुखी ज्वीमा !

१०८६, स्वांया पुन्ही — स्वयम्भू विकास मण्डल

Dhamma.Digital

वैशाख पूर्णिमा

अगाध दुःख जञ्जालमा फसिरहेका मानवको सेवामा आंफुलाई अर्पण गर्न वैशाख पूर्णिमाले हामीलाई आठहान गरिरहेको छ । यही वैशाख पूर्णिमाको दिन भगवान बुद्धको जन्म, बोधिज्ञान तथा महापरिनिर्वाण प्राप्त भएको हो ।

भगवान बुद्धले भन्नुभएको छ कि तृष्णा क्षीण नहोउञ्जेलसम्म हामीलाई वास्तविक तथा पूर्ण सुख प्राप्त हुन सक्तैन । अनि तृष्णा छुउञ्जेल हामीलाई जन्म र मृत्युको चक्रमा घुमिनेरहनु पर्ने हुन्छ ।

तथागतले हामीलाई बताउनु भएको छ कि मानवमात्रको निमित्त निर्वाण सबभन्दा ठूलो उपलब्धि हो । निर्वाण प्राप्तिको अर्थ हो यसतो अवस्थामा पर्नु जहाँ न जीवन हुन्छ, न मृत्यु, जहाँ सबै कुरापाइन्छ, सबै सकारात्मक कुरा तर सबै शून्यमालीन भैरहेको हुन्छ ।

निर्वाण प्राप्तिको निमित्त सबभन्दा पहिले हामीले यस विश्व ब्रह्माण्डमा कुनै चीज पनि सत्य छैन भन्ने कुरा बुझ्नुपर्छ ।

अनि यहाँ भएको कुनै पनि चीज परिवर्तनशील छ, परिवर्तन स्वयं आफै दुःखको प्रतीक हो। यसो भएका हुनाले हामीले पञ्चशील पालन गरी शुद्ध जीवन व्यतीत गर्नुपर्छ।

- (१) कसैको हत्या नगर्नु अर्थात् हिंसा नगर्नु
- (२) कसैको चीज चोरी नगर्नु
- (३) परपुरुष वा परस्त्री गमन नगर्नु
- (४) भूठ नबोल्नु र
- (५) रक्सी इत्यादी मादक पदार्थ खाई आफ्नो स्मृति नविगार्नु

यी पवित्र पाँचवटा शीलहरू बुद्ध धर्मको सिद्धान्तको जग हो। यिनीहरूले हामीलाई मनुष्य स्वभावको अध्ययन गर्न र चिन्ह मद्दत गर्छन। अनि हामीलाई अष्टशीलको महत्व थाहा हुन्छ। यसमा माथि लेखिएका पाँचवटा शीलहरू बाहेक (१) अग्ला आसनमा नसुत्नु (२) गीत वादन इत्यादि नगर्नु र विकाल भोजन अर्थात् १२ बजे पछि नखानु। दशशील पालन गर्ने बेळामा गहना इत्यादि नलाउनु र पैसा नछुनु।

बौद्ध दर्शनको मुख्य आधार चतुरार्य सत्यले हामीलाई आठवटा वाटो पहिल्याउन मद्दत गर्छ र आर्यअष्टाङ्ग मार्गले निर्वाण प्राप्त गर्ने बाटोमा पुऱ्याइदिन्छ।

चतुरार्य सत्य ४ वटा र आर्यअष्टाङ्ग मार्ग आठवटा निम्न प्रकारको छ।

चतुस्यसत्य

- (१) संसारमा दुःख छ (दुःख सत्य)
- (२) दुःख पीडाजनक छ
- (३) दुःख अन्त गर्न सकिन्छ
- (४) दुःखको अन्त भएपछि निर्वाण प्राप्त हुन्छ ।

आर्यअष्टाङ्ग मार्ग

- (१) सम्यक दृष्टि
- (२) सम्यक संकल्प
- (३) सम्यक वाचा
- (४) सम्यक कर्मान्त
- (५) सम्यक आजीव
- (६) सम्यक व्यायाम
- (७) सम्यक स्मृति
- (८) सम्यक समाधि

परस्परमा द्वेष र रीस निकाली आपसमा शंका र अविश्वासले भरिएको यो आजकलको संसारमा भगवान बुद्धको शिक्षाले मात्रै विश्व शान्तिको जग मजबूत हुन सक्छ जुन विश्व शान्तिको निम्ति संयुक्त राष्ट्र र संसारका कतिपय राजनीतिज्ञहरूले प्रयत्न गरी रहेका छन् ।

२५१० वर्ष अघि हाम्रो देश नेपाल अधिराज्यको पश्चिमी-भागको लुम्बिनी ग्राममा भगवान बुद्धको जन्म भएको थियो यही पवित्र वैशाख पूर्णिमाको दिन । अतः नेपाल भगवान बुद्धको जन्मभूमिको रूपमा विश्वका बौद्धहरूको निम्ति अत्यन्त पवित्र र श्रद्धा गर्न लायकको तीर्थस्थल हुन आएको हो ।

तर भगवान बुद्ध अर्थात् शाक्यमुनिको आगमन भन्दा धेरै वर्ष अघि नै बौद्ध भैसकेको थियो । शाक्यमुनि तथागत सप्त तथागतहरू मध्ये सबभन्दा पछिको हो अर्थात् सात वाँ तथागत हो । विपश्ची, शिषि, विश्वभू, क्रकुच्छन्द, कनकमुनि, काश्यप तथा शाक्यमुनि — यी सप्त तथागतहरू काठमाडौँ आउनु भएको थियो भन्ने कुरामा यहाँका बौद्धहरूको ठूलो विश्वास छ । ५००० वर्ष अगाडि यो काठमाडौँ उपत्यका नागहृदको नाउँले प्रख्यात भएको एक पवित्र तथा विशाल सरोवर थियो । अनि यही सरोवरमा १००० पत्ति भएको एउटा ठूलो कमलको फूलमाथि आफसे आफ एउटा दिव्यज्योति प्रादुर्भाव भयो र यही ज्योति स्वयम्भू ज्योति स्वरूपको नाउँले प्रख्यात भयो । ध्यानोच्च पर्वतमा बसी विपश्ची बुद्धले रोपेको कमलको विउबाट यो कमलको फूल प्रादुर्भाव भएको हो र यही कमलमाथि आफसे आफ प्रकट भएको ज्योति स्वरूपमाथि उल्लेख गरिएको सप्त तथागतहरू यस नाग-हृदमा आएका थिए र पछि महा-चीनबाट यस ज्योति स्वरूपको दर्शन गर्न मञ्जूश्री बोधिसत्व पनि यहाँ आउनु भएको थियो भन्ने कुरा स्वयम्भू पुराण भन्ने

ग्रन्थमा उल्लेख भएको छ। अनि वहाँले यस नाग-हृदको दक्षिण भागमा रहेको सबभन्दा होचो पहाड काटी यस सरोवरमा रहेको पानी बाहिर पठाई यस उपत्यका मानिस बस्न हुने लायकको बनाउनु भयो। पछि राजा प्रचण्ड दैबले कलियुगमा यस दिव्यज्योतिलाई पछि कसैबाट हानी नोक्सानी नहोस भनी चैत्य बनाई छोपीदिनु भयो। त्यसवेलादेखि यस स्वयम्भू चैत्य विश्वका बौद्धहरूको निम्ति अत्यन्त पवित्र हुन आएको हो।

स्वयम्भू विकास मण्डलको आयोजनमा २५१० बुद्ध जयन्ती स्वयम्भू चैत्यस्थानमा वैशाख २२ गते बुद्धवारको दिन पाटनका सम्यक बुद्धहरूको विशाल मूर्ति प्रदर्शनको साथै शील प्रार्थना, बुद्ध पूजा, ज्ञानमाला भजन र ब्रह्माचार्यहरू र लामा-हरूको पारस्परिक पद्धति अनुसार अत्यन्तै भव्य तरिकाले मनाउँदै छ।

स्वयम्भू चैत्य नेपालको सबभन्दा पुरानो चैत्य भएको हुनाले नेपालको कुना कुनाबाट मानिसहरू बुद्ध जयन्ती मनाउन वैशाख पूर्णिमाको दिन यहाँ ओर्ईरिन्छन्। कार्यक्रम विहान ८ बजे शुरु हुन्छ। दिनभरी नै पूजा हुन्छ। अतः सबै उपासक उपासिकाहरू र नेपाली दाजुभाई दिदीबहिनीहरू यस पवित्र दिन बुद्ध जयन्तीमा भागलिन स्वयम्भू विकास मण्डल अनुरोध गर्दछ।

सम्यक बुद्धहरूको अत्यन्तै राम्रो उभिरहेका मूर्तिहरू आफ्ना आफ्ना गहनाहरूद्वारा सजाइँदा बढो राम्रो देखिन्छन र यसतो प्रदर्शनी संसारमा अन्यत्र कही पनि पाइँदैन। अनि प्रागैतिहासिक कालदेखि लिएर २००८ सालसम्म समय समयमा भएका सम्यकको प्रतिनिधि स्वरूप यी बुद्धहरूको आगमन हुने भएकाले श्रद्धालू उपासक उपासिकाहरूले देवतालाई चढाउने सामान पनि लिएर आउनु भन सूनमाथि सुगन्ध थपिने छ।

अन्तमा भगवान बुद्धको धर्मचक्र संघै घुमाइराख्न र ज्ञानको ज्योति संघै प्रज्वलित राख्न सहयोगको निम्ति सबै-जनातामा स्वयम्भू विकास मण्डल विनम्र अनुरोध गर्दछ।

सबै प्राणी सुखी होउन् !

स्वयम्भू विकास मण्डल

BAISAKH PURNIMA

Baisakh Full Moon Day, the day of Lord Buddha's birth, Enlightenment and Nirvana (Passing away) is a day that calls for our dedication to the service of the suffering humanity.

Lord Buddha proclaims that the true and perfect peace is possible only when we are free from the deadly clutches of desires and till there are desires we shall have to move on along with the cycle of birth and death.

The Buddha teaches us that the greatest thing a man is after is Nirvana, the passing away into a state where there is no birth, no death and where there is every thing positive but void.

The preliminary steps to achieve this state is to realise that nothing in this universe is real and it is subject to change and a change is but the index of sorrow. Then we are to begin this austere life with the practice of five precepts.

- (1) Not to kill
- (2) Not to steal
- (3) Not to commit adultery
- (4) Not to lie and
- (5) Not to kill our consciousness by alcoholic intoxication.

The holy five precepts are the foundation of the basic tenets of Buddhism and they lead us to the realisation of the basic nature of human life. Then comes the need of the practice of eight precepts and they are besides these precious five, not to sleep on an elevated bed, not to indulge oneself in singing, dancing etc. and not to take any meal after noon. The ten precepts get two more precepts—Not to put

on ornaments and not to touch money.

The realisation of the Four Noble Truths consequently leads us to the realisation of the Noble Eight Fold Paths. The Four Noble Truths are that

- (1) there is sorrow
- (2) sorrow is suffering
- (3) sorrow can be ended
- (4) and the cessation of sorrow leads us to Nirvana

And the Noble Eight Fold Paths are as follows:—

- (1) Right view (2) Right Determination
- (3) Right Speech (4) Right action (5) Right means of livelihood, (6) Right effort (7) Right Mindfulness & (8) Right concentration of mind.

In this age of personal ill-will and anger and mutual suspicion and distrust, the teachings of the Buddha form the basis of the world peace which the U.N. and the world statesmen are so much after.

On this auspicious day 2510 years ago, it was in Lumbini, a village in western Nepal that Lord Buddha was born and as such Nepal as the birth place of the Buddha has been the object of reverence and pilgrimage.

But Kathmandu Valley had gone Buddhist even before the advent of Sakyamuni who is the seventh one in the Buddhist hierarchy of the seven Buddhas— Bipaswi, Sikhi, Visvabhū, Krakuchhanda, Kanakmuni, Kasyap and Sakyamuni. All these Buddhas are supposed to have come to this celestial valley which was some five thousand years before, a big lake. It was in this lake that a lotus flower with a thousand petals appeared and above it an eternal glow of light kept ever blazing. Legend further tells us that this celestial light had attracted the profound Buddhist scholar of China Manjusri by name to visit this valley and it was he who made this land inhabitable by men by cutting away the lowest southern hills to send water off. Since then Manjusri also is

taken to be one of the Bodhisattvas of the Buddhist religious hierarchy. Later, a king called Prachanda Dev came to visit this Glow of Light blazing eternally over the thousand petalled Lotus and he covered this light under a Buddhist Shrine so that it may not be spoilt in future. Since Swayambhu temple has been the holiest of the holy and the purest of the pure for the world Buddhist Brotherhood.

The Swyambhu Improvement Society is observing the 2510th Buddha Jayanti on May 4th, 1966 with an exhibition of colossal figures the standing Buddha besides its usual programme of administration of precepts, worship to be conducted under special customs, and the day-long prayer and dance—worship by the traditional Bajrayan school. The Tibetan Lamas will have their most colourful worship in their traditional system.

The most ancient Buddhist Shrine as it is, thousands of people from different districts of Nepal throng in the temple site to partici-

pate in the daylong prayer and worship. But the main programme starts at 8: A.M. sharp and as such the Society requests all those interested in Nepalese religious traditions and Buddhism to participate in the function to be held on the Swayambhu mount.

The exhibition of the colossal figures of the standing Buddhas in their most lavished and colourful ornaments is an occasion rarely found anywhere else and as these figures are the representatives of the Sammek ceremonies held before in different centuries from pre-historic times to the latest one held in 1956, all will be highly appreciated if they could come with the materials of offering (Dana).

Lastly the Society appeals to all those coming to participate in this holy worship to keep the wheel of Law of the Buddha ever revolving and the Light of Knowledge ever blazing.

May all beings be happy.

कार्यक्रम

- १, सुथे ८ बजे बुद्धपूजा
  - २, सुथे ९ बजे षोषड लाग्वा पूजा सहित बाह्रौं ँकीगु
  - ३, सुथे १० बजे भोजन दान
  - ४, स्वपहले पाठ व भैषज्य पान दान
  - ५, मन्ध्या इले स्तुति (नाम संगीत आदि) पाठ
  - ६, बहनी भजन व दीपावली
- न्हिच्छीं पौभा चित्र प्रदर्शन व ज्ञानमाला भजन

Programme

2510 th Buddha Jayanti Celebration
in
Swayambhu

4th May, 1966

- 8 A. M. Buddha Puja
  - 9 A. M. Offering Dana to Sammek Buddhas
in traditional Bajra Yan Dance
  - 10 A. M. Offering food for the Buddhas
  - 3 P. M. Recitation of Sutras; Bhaissajya Pan
Dan (Offering medicines)
  - 7 P. M. Illumination with butter-fed lamps &
Mass Prayer.
- Exhibition of Fankas and Standing Buddhas
7 A. M. through 9 P. M.

Nepal Press